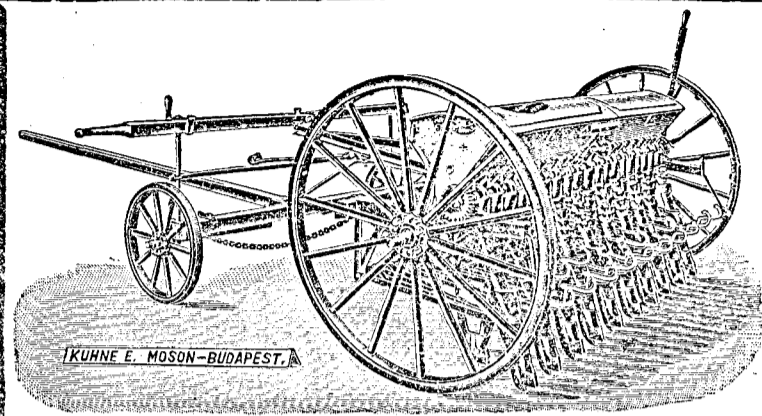


ERDÉLYI GAZDA

XXXVIII. EVFOLYAM

KOLOZSVÁR, 1906. SZEPTEMBER 23.

38. SZAM

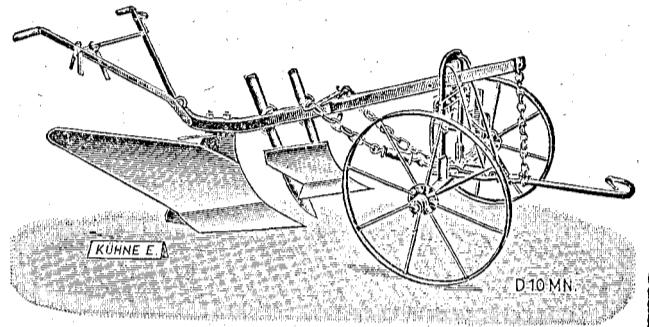


KÜHNE E. MOSON-BUDAPEST.

KÜHNE E. MEZŐGAZDASÁGI GÉPGYÁRA
FŐRAKTÁR: BUDAPEST

VI., VÁCI-KÖRÚT 57/a.

SZÁLLIT MINDENMŰ MEZŐGAZDASÁGI GÉPEKET ELSŐRENDŰ KIVITELBEN



KÜHNE E.

D.10 MN.

AZ ŐSZI
IDÉNYRE:

EKÉKET (UJDONSÁG BIPPART-
FÉLE ALTALAJEKE.)

HIRNEVES SORVETŐGÉPEKET
MŰTRÁGYASZÓRÓKAT, BURGONYAEMEMŐGÉPEKET, GABONATISZTÍTÓ
ÉS SZELELŐ-ROSTÁKAT, BORSAJTÓKAT ÉS SZŐLŐZÚZÓ-GÉPEKET.

Losonci gróf **Bánffy György**

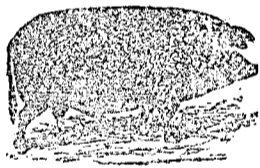
ur önmagyméltósága

— bonchidai uradalmában —

eladó **31 drb.**

fehér, göndör szőrű

mangalica
tenyészkoça.



Venni szándékozók értekezhetnek:

VAJNA ISTVÁN urad. tisztartóval

Bonchidán.

Haszonbérbe adó

Szőkefalván (Kisküküllő-m.) a Br. Rothenthal Henrikné
szül. Wesselényi Margit bárónő

333 hold 534 □-öl szántó, 8 hold 845 □-öl kert, 337
hold 288 □-öl rét, 19 hold 609 □-öl szőlő, 135 hold
1098 □-öl legelő és 8 hold 529 □-öl földadó alá nem
eső területből álló

földbirtoka,

tiszti lakás és bőséges, solidan épített gazdasági
épületekkel együtt. Értekezhetni

Sperker Ferenc

1778 földbirtokossal,
Lakik Szent-Demeteren, u. posta Nagy-Kend.

**Gőzcséplőkészletek, 2¹/₂-től 12 lóerőig, Benzinmotorok,
Szalmaprések gőzhajtásra. Aratógépek és egyéb**

Mezőgazdasági gépek

1458

legújabb szerkezetben és legjobb kivitelben kaphatók



A m. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynökségénél



Budapest, V. kerület, Váci-körút 32. szám

Árjegyzéket és költségvetést kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

Erdélyi képviselő: WESSEL LEÓ Kolozsvár, New-York-szálloda.

HEUCKE A. GÖZEKEGYÁR
HAUSNEINDORF-I

magyarországi
vezérképviselősege:
Budapest,
VI., Teréz-körút 31.

1707.

GRAND PRIX a párisi 1900. évi világkiállításon.



1737 II. **Kwizda-féle**

Restitutionsfluid.

Cs. és kir. szab. mosóvíz lovak részére. — Egy üveg ára 2 kor. 80 fillér. 40 év óta az udvari istállóban, a katonaság és magánosok nagyobb istállóiban használatban van nagyobb munkánál elő- és utóerősítől, ina. merevségénél stb. az idomításnál kiváló munkára építi a lovakat.

Korneuburgi marha-táppor.

Étrendi szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére. 50 év óta a legtöbb istállóban használatban étvágytalanság, rossz emésztésnél, a tej javítására s a tejelés fokozására. 1 doboz 140 K — 1/2 doboz 70 fillér.

KWIZDA-féle szabadalmazott Lábszár-védő gummiból. Pneumatic-lábszárvédő gummiból és léggárnával



szürke, fekete, baúna es fehér színben és négy nagyságban készíttetnek és pedig a bal és jobb lábak részére, a-b-nél mért terjedelem szerinti

- 1 sz. . . . 20—22 cm. 3. sz. . . . 24—27 cm.
- 2 sz. . . . 22—24 cm. 4. sz. . . . 27—30 cm.

Ára darabonként

- 1. sz. Kor. 5-50, 2. sz. Kor. 5-90, 3. sz. For. 6-40, 4. sz. Kor. 7-30
- 1. sz. Kor. 5-90, 2. sz. Kor. 6-40, 3. sz. Kor. 6-80, 4. sz. Kor. 7-70

Képes árjegyzékeket ingyen és bérmentve. Főraktár:

KWIZDA JÁNOS FERENC

cs. és kir. osztrák, magyar királyi, román királyi és bolgár fejedelmi udvari szállító, kerületi gyógy szerész, Korneuburg, bei WIEN.



— Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök —

az országszerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb

— „Eredeti Kalmár-rosták“ és heremagtisztító gépek. —

Elsőrendű hazai anyagból gyártunk ezidőszerint 15-féle nagyságban különböző szerkezetbe a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő általános terménytisztításához berendezett különleges gépeket, szelelő és magválasztó rostákat, kézi vagy hajtóerőre alkalmazva. — Ez évi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzékeket kérni — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk. 1274

KALMÁR ZS. és TÁRSA különleges terménytisztító gépgyára Hódmező-Vásárhelyen.

Telefon 69. szám. Nagy-Enyeden állami aranyéremmel kitüntetve. Sürgőncím: Kalmár-rostagyár.

Törvényesen védve: Minden utánzás és utánnomás büntetendő, törvény-nemtudás, nem mentésig:



Bíró: Vádolt, Ön az egész és utolsó pénzét céltalanul, érték és hatás nélküli szerekre pazarolta, dacára annak, hogy úgy mint mindenki, Ön is tudhatta, hogy **Thierry-féle balzsam és centifolia-kenőcs** a legmegbízhatóbb és a leghatásosabb szerek minden esetben és ezt a köszönőlevelek ezreivel lehet bizonyítani. **Vádolt:** Sajnos, többször hagytam magamat félrevezetni és minden nekem felkinált érték- és hatás nélküli szerhez folyamodtam, amit azonban öszintén sajnállok.

Bíró: A tudatlanság a törvény szerint nem menthető, vagy igazoló ok. Miért nem hozatta meg magának Thierry gyógyszerészől Pregrádából a köszönőlevelek ezreit tartalmazó füzetet, amit bárki is ingyen és bérmentve megkaphat?

Vádolt: Ez a körülmény, sajnálatra, előttem ismeretlen volt. **Bíró:** Azon kikötéssel, hogy e mulasztást a jövőben pótolni fogja, most felmentem azon vád alól, hogy az önmaga és családja iránti gondosságot elmulasztotta. De igérje, hogy jövőben óvakodni fog lépre menni és nem veszi majd a sokféle hatás nélküli haszontalan szereket és hamisítványokat s csakis a Thierry-féle balzsamot és centifolia-kenőcsöt fogja megfélemlő hatásuaknak tartani. Az egészség törvényeit okvetlen be kell tartanunk, mert ezek elhanyagolása betegségek és a szervek elgyengülése által bűnhődnek. Az emberiség segítségére, a betegségek és fájdalmak lecsillapítására legbiztosabban Thierry szeret szolgálnak és senkinek sem kell tovább hiábavalóan szenvedni, ha ezen olcsó szerek mindig a háznál vannak és állandóan alkalmazzák.

A Thierry-balzsam páratlan szer köhögés, katarrus, mell-

fájás, tüdővész, toroklob, rekedtség, bronchitis, májelfajulás, gyomorgöröcsök, kolika, emésztési zavarok és különösen influenza ellen és biztos gyógyulást hoz mindenkinek.

Ára 12 kis-, vagy 6 dupla-üveg, vagy pedig egy nagy különlegességi üvegnek 5 korona bérmentesen.

Thierry centifolia-kenőcse a netovábbja a szereknek sebek és gyulladásoknál, mell és mellkeményedéseknél, keléseknél, sérüléseknél, karbunkulusoknál, kelevényeknél, hólyagoknál és gyermekfeltöréseinél. Megpuhit és megnyit minden szálkát vagy a testbe jutott idegen dolgot. Idejekorán alkalmazva megakadályoz minden vérmérgezést és feleslegessé tesz minden operációt.

Egy tégely ára bérmentve 3 korona 60 fill.

A tájékoztató füzetet ezernyi elismerőlevéllel bárki is ingyen és bérmentve megkapja.

A szerek szétkülése csakis a pénz előzetes beküldése vagy utánvétel mellett történik.

Megrendelési cím:

THIERRY A. gyógyszerész Pregráda Rohitsch-Sauerbrunn mellett. Kapható: Török József és dr. Egger J. L. gyógyszerészeknél Budapest, Vértes Lajos gyógyszerésznél Lugoson és minden nagyobb gyógyszerárban és drogueriarban. 1723



Allein echter Balsam aus der Schutzensel-Apotheke des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Szász István
kissármási gazdaságában
eladó
diószegi, vöröskalászu és rábaközi
1785
őszibúza
vetőmag,
melyek a magyarvári m. kir. országos növénytermelési kísérleti állomástól kapott mag után termeltettek. — Bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos:
Kolozsvár, Eötvös-utca 6. sz.

Szivattyúk és Mérlegek

különleges gyár **Garvenswerke,** WIEN, II, Handelsquai No. 130. Mintaraktár: I, Schwarzenbergstrasse No. 6. 1718

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET-, ERDÉLYRÉSZI GAZDATISZTI EGYESÜLET ÉS AZ
ERDÉLYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KOZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, PETŐFI-UTCA 7. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM

Önálló eredeti cikkek:

Egy javaslat az erdélyi magyarság érdekében. <i>Alsófehérmegyei.</i>	461
A nagyváradi országos gazdaggyűlés.	462
A juhok a XV.-ik erdélyrészi tenyészállat- kiállításon.	463
A kolozsvári baromfikiállítás tanulságai. <i>Geltch</i> <i>Lajos.</i>	464

Vegyes közlemények:

A székelyföldi birtokrendezés.	465
Báró Bánffy Ernő gyászja. — A nagyváradi mezőgazdasági kiállítás. — Harc a gümőkór ellen. — A Kolozsvári Gazdasági Akadémia. — Mérsékelt áru szőlőoltványok és vesz- sők. — Értesítés. — Az első Alföldi Cognac- gyár hetei üzleti jelentése. — Állami lovak árverése. — Gyümölcsfák az állami utak mentén. — Gabonarakarék szövetkezetek.	466

Hirdetések

Egy javaslat az erdélyi magyarság érdekében.

Az erdélyi magyarság ügyét egyedül csak a vármegyék vannak hivatva sikeresen munkálni.

Valóban nem szabad az erdélyrészi magyarság érdekeit csupán az államra hagyni, hanem a tettek terére kell sarkalni a vármegyéket s a társadalmat is, mert e téren mindkettőnek messze kiható kötelességei vannak, sőt erre a leghivatottabbak is. Bevonandó a tevékenységbe mind a 15 vármegye alábbi tervem szerint, mert egymást egészítik ki. Mert 15 vármegye s ennek társadalmi összefogva, egy cél felé törve, 15 eredményt érhet el, többre képes ez, mint a legerősebb állami hatalom, képes lenne ez nemcsak elvesztett nyelvtérületünk visszaszerzésére, hanem fajúnk hódítására is.

Minden vármegyében egy egységes tervet kell alkotni, törve azon cél felé, hogy elvesztett területünk és elkorcsosodott népünk visszahódítsák, s többé egy hold föld idegen kézre ne kerülhessen. Mert az a nép, mely kiterjeszkedik, mely nyom bennünket, vad növényhez hasonló, amely ápolás nélkül is buján tenyészik, míg a mi népünk olyan mint a kultúrnövény, mely gondozást s ápolást igényel.

Munkát és foglalkozást kell szerezni s azonnal megszűnik a kivándorlás, mert mindazok, akik kivándorolnak, erre azért kénytelenek, mert nem tudnak munkát kapni. Ma még sok munkát adhatunk, mert még ma a földbirtok jórésze kezünkön, de holnap kevesebbet, mert nap-nap után látjuk egy-egy középirtokosunk megsemmisülését. Kezünkön az ipar tekintélyes hányada, a nagy vasút hálózat, a kereskedelem, a nagyiparu vállalatok, és mégis fogy, pusztul a magyarság, s ahol szaporodik is, ott sem éri el az oláhság szaporodását; vagy pld. a székelység szaporodását is az oláhfaj élvezi, nem nekünk, hanem a romániai nemzeti vagyonosodásnak válik segítő faktorává indolentiánk folytán. Igen, a székelység Romániának nevelésképes és intelligens munkaerőt, csak ha kiszívták erejét, dobják vissza, hogy a proletárok számát szaporítsák.

Ha a 15 vármegyének mindegyikében lesz egy tényező, amely csak a magyar faj ügyét szolgálja, ha ezek mindegyike maga elé tűz egy célt: egy-egy elvesztett község visszahódítását, egy-egy községben a magyar faj fölényének visszaállítását, ha mindegyik csak egy községet nyer is meg ha 5 év alatt is, úgy ez már 32 község egy népszámlálási időny alatt. De egy kis erős akarattal három annyi eredmény is elérhető, ha tekintetbe vesszük, hogy 56 község van hazarészünkben,

melyeknek ma ugyan oláh többségük van, de 4-500 lélek helyes elhelyezése által a többség a mi javunkra eshetuék.

Amily szépen halad előtörő útján a városok magyarsága. épp úgy sajnálattal kell látnunk a falvak magyarságának fogyását, e végből szükséges tehát a falusi kisbirtokosság erősítése. A falukra kell terelni minden figyelmet, a városok támogatás nélkül is fejlődnek és magyarosodnak; de a falun pedig támogatás nélkül nincs eredmény, pedig a falu a forrás, melyekből a folyók táplálkoznak és nőnek. Tizenöt vármegyei egyesületet kell hogy alakítsunk és e 15 egyesület a tiszta magyar vidék fölöslegét és a kivándorolni akarókat helyezze el, pld. Háromszékről kér egy székely Oláhországba utlevelet, itt 10 napi várakozásra utasítatik, de azonnal 14 levél röpi a testvéregyesületekhez, a 14 egyesülettől érkezett 14 megkeresés, melyben 45 ajánlat foglaltatik, tudatva a díjazást is, mert munkásra mindenütt nagy szükség van és 45 ajánlatból válogathat és valószínűleg nem fog kivándorolni.

Tehát a négy székely megye munkásközvetítő, a többi 11 vármegye pedig elhelyező legyen. És így szüntethetjük meg a székely kivándorlást és megerősíthetjük a vármegyék magyarságát. Ez a legkönnyebb és legolcsóbb telepítés.

Mert nincs a székelyföldnek annyi kivándorlója, amennyi munkás-szükséglete van a többi vármegyének; sőt egy része ezeknek ily művelettel otthon is elhelyezhető, sőt Hunyad megye egyedül több ezer munkást helyezhet el.

Tizenkét vármegyében (Marostordával) sokkal nagyobb munkás-szükséglet van, vagyis elhelyezhető, mint amennyi a székely kivándorló, sőt ha nincs: akarni kell, hogy legyen, a magyar munkásokat kell mindennek fölött alkalmazni, mert létünk forog kockán s a székelység pusztulása, elveszése fenyeget.

És ezek után előadom javaslatomat:
1. Mind a 15 vármegyében egy független, magyart védő egyesület alakítandó. Ebbe bevonandók a nagy és középirtokosok, gyárosok, üzemek, intézetek vezetői, városok és községek vezetői és pénztézetek.

Ezen egyesület minden héten a hét egy meghatározott napján köteles gyűlést tartani, ahol minden községből legalább egy tag megjelenjen, s itt a felmerült ügyeket azonnal és gyorsan elintézni. Évenként a 15 vármegyei egyesületek egy-egy kiküldöttje együtt ülészenek, egy évben egyik, más évben más vármegyében, hogy ez érintkezés által a helyes útirányok és tennivalók kijelöltessenek.

2. A magyar föld megtartására minden vármegyében külön egy pénzalap megteremtése a védő egyesületek rendelkezésére.

== Jobb és ==
megbízhatóbb
== magvakat ==

nem is ajánlhatunk,
— mint a minőket —
32 év óta

Mauthner
*
M * **Ödön**

császári és királyi udvari
magkereskedésében
BUDAPESTEN
kaphat. 1002

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

Gabona osztály.	Vetőmag osztály.	Gép osztály.	1006
Erotakarmány osztály.	Gazdasági anyagosztály.	Biztosítási osztály.	
Tenyészállat osztály.	Borgazdasági osztály.	Díj szabási osztály.	
Szövetk. sertéshizlalás.	Háztartási cikkek.	Baromfi tenyész. cikkek.	

Alaptőke: 711,400 kor. Tartalék alap: 230,000 kor. Forgalmi
visszatérítési alap: 118,773 korona. Tagok száma: 1299.

- I. Az „aratási és cséplési“,
- II. az „őszi vetőmag és virág“,
- III. a „szüreti és borgazdasági“

idény-árjegyzékeink megjelentek és azokat kívánatra bérmentve és ingyen küldjük.

3. Minden egyesület támogatására és vezetésére egy nyilvántartó és működő hivatal szervezése, melynek hivatása legyen a hivatali teendőknél kívül minden egyes község magyarságának érdekeire ügyelni, a községi tagokkal a szoros érintkezést fenntartani, tőlük minden héten értesítést kérni a község magyarságánál előfordult ügyekről.

A vármegyei nagy, közép és kisbirtok és birtokosok nyilvántartása, változások esetén jó előrei értesítés szerzése, s ha veszély mutatkozik valahol, ennek a közgyűlés elé terjesztése által, vagy a birtok eladásának mikénti megakadályozása, vagy hazafias magyar kezekbe való segítését előkészíteni.

Birtok eladásokat és vételket közvetíteni. Ugy a nagy és középbirtok, mint a kisbirtoknak a magyar vidékeken és nyelvhatárokra, parcellázás és telepítésre való ösztönzése, ennek szükségét hirdetni, munkálni, segíteni. Segíteni a magyar kisbirtokosokat abban, hogy ehelyett nemzetiségi vidékeken szerezhessek megfelelő birtokot.

Mivel a nagyobb birtokok kezelése és jövedelmezősége, a munkásság elégtelensége és a munkabér drágulása folytán ma holnap lehetetlen, odahatni, hogy hazafias nagybirtokosaink mindegyike telepítsen legalább próbául egy-egy családot 5—10 holdas telepre, akár örök áron eladással, akár bérleti viszonyban.

4. Minden egyesület tegye hivatásává a vármegye összes magyar pénzügyeit magaköré tömöríteni, őket ez ügynek megnyerni s actiojába segítőkül bevonni.

5. Iparosok, munkások és cselédek közvetítése és rájuk nézve előnyös elhelyezése, a székelység fölölését s a kivándorolni akarókat előnyösen elhelyezni oly községekbe, ahol a magyarság többségét (fölnyét) akarjuk biztosítani; sőt többet is lehet: ezek hiányát szász és oláh munkásokkal pótolni, hol ezek csupa magyar környezetben egy évtized alatt beolvadnak.

Oláhokat is lehet elhelyezni, főleg magyar nevéket, mert 230 tiszta magyar községünk van, s ezek mindegyikébe egy-egy oláh ténen és csordapásztor elhelyezésével 460 családdal 2300 lélekkel beilleszteni jövünk a néprajzi mérleget, mert a pópa és dászka hiányában rövid időn beolvadnak a magyar etnikába.

6. Nyilvántartandó, vagyis statisztika készitendő arról is, hogy hol, mely községekben mit veszítettünk vagyonban és lélekszámban, mert ma még minden községben található egy-két öregember, ki még némi felvilágosítással szolgálhat, de évek múlva ez még nehezebb lesz, sőt lehetetlen.

Az oláh és szász pénzügyek, száz ezreket áldoznak fajuk szuprematiájáért, sőt egyesek is, földműveseket s iparosokat telepítenek, s ezeket folyton segítézik, csak a magyar földműves és iparosnak nincs senki segítője, pedig azon pénz nagyrésze, a mely a fönti címen ellenünk használtatik, magyar pénz. E végből a vármegyei egyesület hivatásul kell azt is tüzni, hogy ezután magyar ember szász és oláh pénzügyektől kölcsönt ne vegyen, a pénzügyek egyesítése által lesz elérve azon cél, hogy a vármegyei magyarsága ne legyen kénytelen ezután idegen pénzügyekre szorulni.

Magyar vidékeken hitelszövetkezeteket kell alakítani, mert ezek is elősegítői a nemzetiségi pénzügyek üzleti forgalmuk redukálásának.

Mi, a 200.000 magyar a 15 százezer nemzetiség között sokkal nagyobb bajban

vagyunk a székelyeknél, s amint a múltban mindig nekik kellett bennünket segíteni, úgy most is rájuk vagyunk utalva. A székelység az ő fölölésével mentheti csak meg a vármegyék magyarságát, ez kell hogy felfrissítse az alélt magyarságot, ennek kibocsájtandó rajainak felfogásával és helyes elhelyezésével.

Erre pedig jobb orvosság nincs, mint a munkaszerezés. Ha ezt ma elodázzuk is, de előbb-utóbb csak meg kell valósítanunk, mert e nélkül nincs megoldás, ahány évvel később tesszük ezt, annyi sok ezekkel tesszük szegényebbé fajunkat, hisz azon tenger alamizna pénz helyet, melyet az állam fordított a határszélre a vámháboru óta, ha e pénzt így használták volna fel, úgy ma azzal a százezer magyarral több volna hazarészünkben, amely maig kivándorolt.

Törvények szigorításával, sőt határőrséggel sem fogjuk megakadályozni a kivándorlást, csak munkaszerezéssel és munkaadással.

A székely kivándorlás megakadályozása megszűnik azonnal, mihelyt a kivándorolni akarók munkával kínáltatnak meg. S így oldhatjuk meg az erdélyi magyar kérdést.

Alsófehérmegyeli.

*

Tárgyának aktualitása tette indokolttá a fenti cikk közlését. Sok állítás, következtetés és irányjelölés van benne, amivel nem értünk egyet, de olyan javaslatokat is tesz, amelyeknek megvalósítása: üdvös is, könnyű is lenne.

Például: a javaslat első pontja szerinti vármegyei védő-egyesületek eszméje — eltekintve a kifejtés és részletezés pongyolaságától — igen jó és méltán tarthat igényt az általános figyelemre és komoly megfontolásra.

Igaz cikkirónak azon állítása, hogy az erdélyrészi magyarság helyzete sokkal rosszabb a székelységénél. Nagyon aláírjuk, hogy az alakítandó védőegyletek legfontosabb teendői: a birtokváltozások közvetítése és hitelszövetkezetek szervezése kellene, hogy legyen.

Nem valljuk azonban, hogy:

A bajok szanálására egyedül csak a vármegyék volnának hivatva,

hogy a magyar pénzügyek könnyen volnának tömöríthetők az eszme szolgálatába s

hogy hazai munka szerzésével a kivándorlást meg lehetne szüntetni.

Hisszük azonban, hogy:

Az állam, a vármegyék és a magyar társadalom — összetett erővel és céltudatos, kitartó munkával — együttesen már pár évtized alatt nagy eredményt érhet el.

Az önálló vámterület életbelépése esetén rohamosan megváltozandó kereseti és fogyasztási viszonyok — a kivándorlás nagymérvű csökkenését fogják maguk után vonni.

Ugyanezen célból nagy sulyt helyezünk a bevándorlás lehető szigorú ellenőrzésére, sőt kellő részében: teljes megakadályozására.

Az összes magyar közművelődési

célra összedott tőkének — a mostani merőben meddő és hatástalan fontoskodások helyett — előbb-utóbb közgazdasági téren kell érvényesülniök a magyar faj és magyar föld megtartása érdekében.

Ilyen és ezekhez hasonló gondolatokat ébresztett bennünk cikkiró közleménye.

A nemzet halájára tenné érdemessé magát a kezdeményező és vezér, aki mindezeket rendszerbe foglalni és ki is vinni tudná.

—1.

A nagyváradi országos gazdaggyűlés.

(6) Folyó hó 18-án és 19-én országos gazdaggyűlés volt Nagyváradon, amelyet a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége s Biharmegyei gazdasági egyesülettel karöltve rendezett. Valóban szükséges és hasznos dolog az, hogy az ország gazdái évenként, vagy egy évben többször is, a gazdasági egyesületeken kívül is összeüljenek és tanácskozzanak ügyeik fölött és kifejezzék kívánságaikat. És valóban örömdetes, hogy a nagyváradi gazdaggyűlésen csaknem 400 gazda vett részt, lankadás nélküli érdeklődéssel kísérve az előadásokat és a hozzájuk fűződő vitát. A gazdaggyűlés rendezőbizottságában az E. G. E. részéről dr. *Gidófalvy* István közjegyző és *Szentkirályi* Akos gazd. (akadémiai igazgató) foglalt helyet.

A gyűlésnek öt tárgya volt. Kétségtelenül mind az öt fontos tárgy volt a gazdákra nézve; de mégis, ki kell az ötből emelnünk kettőt, amely ma különösen aktuális, amely iránt különös érdeklődést tanúsítottak a gyűlés tagjai. A kettő közül az egyik a gazdasági társadalom szociális föladatairól szól, a másik a mezőgazdasági érdekképviselő szervezéséről. A mezőgazdasági munkásoknak a közelmúltban megkezdődött tervszerű szervekedése, az idej aratómunkásmozgalom, a cselédek hiánya és strikemozgalma egyfelől; másfelől a kivándorlás egyre jobban dagadó áradata és a kisemberek iránt ébredő érdeklődés adta meg az alapját és aktualitását ennek a tárgynak. A mezőgazdasági érdekképviselő szervezésének ügye ma már ugyanis az elsőrangú agrárkérdések homlokterében áll. *Darányi* miniszter kinyilatkoztatása után és azon ténye után, hogy két jeles agrárpolitikust megbízott az érdekképviselőre vonatkozó javaslat kidolgozásával: kiválóan érdekes és fontos lehet mindenkire nézve a gazdaggyűlés kialakult véleménye, amely bizonyos irányban csapásokat készített a megbízottak számára. A másik három tárgy közül a háziipar ügyére szükséges volt a figyelmet föl hívni most, a gazdasági egyesületek téli munkálkodásának küszöbén. A cselédtörvény módosítása tulajdonképpen csak egy láncszeme lehet a mezőgazdasági munkáskérdés megoldására irányuló tevékenységének és a határozati javaslat csak egy-egy értékes eszmét ad egy új cselédtörvényhez, de nem terjeszkedik ki az új cselédtörvénynek minden részére. Az erdőtörvény módosítása érdekes és figyelemre méltó tárgy volt, amely iránt ugyancsak szükséges a gazdák érdeklődését fölkelteni, noha ez a kérdés most nem áll a sürgős szükségesség jegyében.

Gróf *Mailáth* József volt a *gazdatiszadalmi szociális föladatairól* szóló tárgy elő-

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátyás- király- tér, 7. sz. saját házában.

Betéteket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat olcsón számítól le.

(1007.)

Előleget ad értékpapírokra és kézi zálogra.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztés kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Árúraktárai (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a betárolt árukat és azokat előleget adnak. Ugyanott kölcsönzások is kaphatók.

adója és emelkedett szellemü, költői szépségü beszédben adta elő azokat a föladatakat, amelyeknek teljesítésére a tizenkettedik órát látja elkövetkezettnek. Előadásának magva és határozati javaslatának indokolása a következő volt:

A magyar gazdatársadalom elnevezése alatt tágabb értelemben nemcsak azok értendők, kik mezőgazdasággal hivatásszerűen foglalkoznak, hanem annak hazafias tevékeny tagja kell hogy legyen minden polgár, aki ezt az apáink véréből megáztatott földet hazájának ismeri, a ki eszi a magyar föld kenyerét, issza vizét és borát, tehát a nemzet jobbait által megindított és a nemzet regenerálását célzó mozgalomban aktív részt kell hogy vegyen mindenki, akinek keblében magyar szív dobog.

1. A földmivelés, ipar és kereskedelem a nemzet nagy egészében hármias testvérek, melyek egymás nélkül elsorvadnak, sőt elpusztulnak, de hazánkban virágzó kereskedelem és ipar csak erős, megizmosodott mezőgazdasági gyökérből fejlődhetik. Harcok közepette nemzeti fejlődésről szó sem lehet; e három tényező közé nem kell éket verni. Az ország a mezőgazdasági fejlesztésére hozott áldozatokat is nem egyeseknek hozza, de önmagának, az egész társadalomnak, a kereskedelemnek és iparnak épp úgy, mint a mezőgazdaságnak.

2. Alaposan kell ismernünk a mi társadalmunk szociális kérdéseit. E téren újabb időben végzetes irány kezd fellődni, a világpolgárság szédítő eszméje, a tudomány nevében, de annak szerénysége nélkül, t. i. a legújabb szociális mozgalom, mely céljainak keresztülvitelére és eszméinek terjesztésére a szociáldemokráciát akarja felhasználni. Mit tettünk ezzel szemben eddig? Semmit. A szociális kérdésekkel önzetlenül foglalkozó férfiaknak kell a szellemi vezetést átvenni.

3. Nem elég a szociális kérdésnek hirdetéssel cselekedni kell. Törődünk a mi népünkkel, sokkal többet kell vele foglalkozni. mert magára van hagyva, így karjaiba rohan azoknak, akik őt csalogatják. Elérkezett az idő, hogy ennek a bomlasztó áradatnak gátokat vessünk, Neveljük a társadalmat és neveljük hazafiasan gondolkodó és érző férfiakat az ifjúságban; reájuk vár a magyar szociális életben a vezérek szerepe.

4. Az ugynevezett szociálista mozgalom sikere a hatalmas szervezkedésben rejlik. Ellenségtől tanulni nem szégyen. Nekünk is szervezkednünk kell, de nem a harc jelében. Szervezkedésünk célja legyen a kisember pártolása, a falusi jólétnek megteremtése és a középosztálynak regenerálása. Ez egységes eljárás, tudatos szervezet nélkül lehetetlen. Mit ér az, ha egyesek lelkük egész melegéből karolják fel a nép ügyét, ha az összesség közönyös és tétlen. Szervezkedjünk, de erősek csak akkor leszünk, ha ésszetartunk. Itt az idő, hogy egyesüljünk, most vagy soha.

5. Szociális bajaink akkor kezdődtek, a mikor magára hagyatva félre vezetni engedték népünket. Hazánk népe különösen a legújabb időben terjesztett tévtanok folytán nyugtalan lett, ennek következménye lesz, hogy az általános elégedetlenség mindig nagyobb mérveket fog ölteni. Vigyük vissza hagyományait, történelme ősi erénye tiszta üde légkörébe, hozzuk vissza saját bizalmát, munkakedvét, adjunk munkásságának szabaddabbert, akkor ez a szívós, sok vihart látott magyar faj élni és boldogulni fog egy megfrissült magyar társadalomban.

Tartalmas és érdekes vita keletkezett az

előadás nyomán, amelyben a többek között gróf Zselenski Róbert, Bernát István, György Endre és Förster Aurél vett részt, kifejezést adva minden fölszólaló a gazdatársadalom szociális munkásságának szükségéről. A gyűlés az előadás és fölszólalások hatása alatt egyhanguan kimondta, hogy: „kiindulva a mezőgazdaság, ipar és kereskedelem jogos érdekeinek harmoniájából, felhívja a magyar társadalmat, beleértve a kereskedelmi, ipar- és mezőgazdasággal foglalkozó egyéneket és testületeket a felforgató törekvésekkel szemben vállvetett és erélyes munkára s elvárja, hogy e munkában, melynek sikere mindnyájunk közös érdeke, az összes hazafias társadalmi tényezők is támogassák.” Ezen fölhívás csakhamar a gazdasági egyesületek elé is fog kerülni és hisszük, hogy annak kapcsán a gazdasági egyesületek nagysabású és tervszerű szociálpolitikai munkát fognak szervezni.

Rubinek Gyula, az O. M. G. E. igazgatója a mezőgazdasági érdekképviselő szervezetéről tartott előadást. Részletekre nem terjedt ki az előadó és részletekbe az előadás után keletkező vita sem hatolt bele. Rubinek meggyőző érvekkel bizonyította, hogy a mezőgazdasági érdekképviselő törvényes szervezésére szükség van és hogy ez a kötelező társulás alapján történjék; az előadás után történt fölszólalások és a gazdagylés — az aradvármegyei gazdasági egyesület képviselőjének kivételével — erre az álláspontra helyezkedtek.

Rubinek Gyula előadásában kifejtette, hogy: a mezőgazdasági érdekképviselő törvényhozási uton való szervezése által a mezőgazdasági közigazgatásra a gazdaközönség befolyást gyakorolhat, feleslegessé válik a sok állami közeg, mert annak feladatait jobban és olcsóbban látja el a mezőgazdasági kamara.

A kamarák feladata lesz a mezőgazdálkodás intenzívitását emelni, úgy a szakértelem fejlesztése, mint a gazdaságos üzem által szükségelt hitel, beruházás és értékesítési intézmények létesítése által.

Legfontosabb feladat azonban a gazdatársadalmat szervezni a nemzetközi szociálmussal való küzdelemre. Ez a szervezkedés közérdek, mert egy általános cseléd- és aratósztrájk nemcsak gazdasági tönköt, de társadalmi forradalmat eredményezhet.

A törvényhozás megtorolhatja a bíróságok útján az izgatást és szerződészegést, eredményt azonban csak akkor várhatunk, ha a munkások szervezetével szembeállítjuk a gazdatársadalmi szervezetet, mely közös érdekből ugyancsak közösen, egyöntetűen jár el.

E küzdelem erkölcsi felelősségét és anyagi terhét mindenkinek viselnie kell, azért kötelező társulás alapján kell szervezni az érdekképviselőt.

A multban a többség a szabad társulás mellett foglalt ugyan állást, főleg mert féltünk az önmegadózatás terhétől s bizalmatlanok voltunk a kormány iránt, hogy a kamarákban valami szolgai szervezetet teremtek. Ha valamikor, úgy most van legkevesebb okunk ettől félni s ezért most kell megragadni az alkalmat, hogy az érdekképviselőt úgy szerveztessék, hogy az a gazdatársadalom független organuma legyen.

Ehhez pedig elsősorban szükséges az önmegadózatás joga, mert ez biztosítja a kamarák teljes függetlenségét. *Mint maximum, a kataszteri tiszta jövedelem 1 százaléka, azaz kataszteri holdanként 4 és 1/2 filler volna az a teher, amelyet a gazdatársadalomnak vállalnia kellene, tehát egy elenyésző csékélység az egyesnek!*

A kamarák kiadásait azonban főként más bevételekből fedeznék: államsegély, illetékek és üzemi bevételek. A gazdasági egyesületek kiadásainak 30 százalékát fedezik csak a tagdíjak, míg a többi üzemi bevétel és államsegélyből kerül ki. A porosz kamarák kiadásainak 20 százalékát fedezik önmegadózatás útján, a többi más bevételekből, úgy hogy csak 5 fillér járuléka terheli a porosz gazdát.

A gazdasági egyesületek működése a kamarák szervezésével pedig nemcsak nem csorbul, hanem intenzívebbé válik, mert a kamarák feladata lesz, hogy anyagilag támogassák a gazdasági egyesületeket s velük karöltve működjenek.

Végül szükségesnek jelzi egy országos érdekképviselői központ szervezését, melyben a szabad és kötelező társulás alapján működő testületek egyesítettének, hogy a gazdatársadalom egyöntetű megnyilatkozása biztosítható.

Fejtegetései nyomán, melyeket osztatlan érdeklődéssel hallgatott a gazdagylés közönsége, a következő határozati javaslatot terjesztette elő:

„Mondja ki a gazdagylés, hogy: 1. a földmivelésügyi minisztert azon elhatározásáért, hogy a mezőgazdasági érdekképviselő törvényhozási uton való szervezését programjába vette, örömmel üdvözli s azon óhajának ad kifejezést, hogy az még a jelen országgyűlés tartama alatt emelkedjék törvényerőre; 2. a mezőgazdasági érdekképviselő szervezésére nézve szükségesnek tartja, hogy az a) a kötelező társulás alapján történjék, hogy b) a létesítendő mezőgazdasági kamarák, mint kerületi kamarák egy vagy több törvényhatóság területére kiterjedő működéssel birjanak, hogy c) a mezőgazdasági kamarák kiadásait, amennyiben azok másnemű bevételek útján fedezetet nem nyernének, a kataszteri tiszta jövedelem legfeljebb 1 százalékáig emelkedő önmegadózatás útján fedezik; d) a mezőgazdasági kamarák a megyei gazdasági egyesületekkel, ezek autonómiájának fentartásával, szerves összeköttetésbe hozassanak; e) a gazdaközvélemény egyöntetű megnyilatkozásának biztosítása céljából a szabad és a kötelező társulás alapján szervezett gazdatársadalmi szervezetek egy országos érdekképviselői központban egyesíttessenek; f) a mezőgazdasági kamarák a szükséghez képest hatósági teendőkkel is megbízhatók legyenek.

A juhok a XV.-ik erdélyrészi tenyész-állatkiállításon

Dr. Rodiczky Jenő, hazánk első juhászati tekintélye, több napot töltött a kolozsvári tenyészállatkiállításon a juhosztály megismerésével és észrevételeit a következő, a *Gazdasági Lapok* legutóbbi megjelent cikkében teszi közzé:

A szeptember 6-9-iki kolozsvári tenyészállatkiállításon a juh-osztály érdekes képét adta az erdélyi juhtenyésztés jelen irányainak, habár úgy a kiállítók (13), mint a bemutatott állatok száma (210 drb.) nagyon éppen nem mondható. Azonban az egyes kiállítók jobbadán értékes anyagot mutatnak be.

Matrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olcsó árban található.

Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédli és futószőnyeg, gyapjú és csipke függönyök.

Amerika önműködő ablak-roletták egyedüli főraktára.

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.
Divatos **férfi ingek**, alsó-nadrágok, gallérok, kékzők és finom angol és francia zsebkendők.
Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.
Plüss és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utódai

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagy raktára

Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

Első helyen dr. gróf Bánffy Miklós zentelkei tenyésztését már azért is fel kell említeni, mert szerencsés összeállításban mutatta be az erdélyi fürtös hegyi juhot tetszetős kiállítási kondícióban; nevezetesen 8 másfél éves kost és ugyanannyi anyát, 4 hathónapos kost és ugyanilykoru 4 jerkebárányt. Kétséget nem szenved, hogy ezen termet sajátos bundafelülete alkalmassá teszik az időjárás viszontagságainak jobb elviselésére; az is áll, hogy testformái is jól vannak ki tenyésztve; azonban arra, hogy a mai kor igényeinek megfelelő tökéletességet érjen el, kívánatos volna ugy felszörének némi nemesítése, valamint pehelyszálainak is szaporítása. Az t. i. csak nem képezheti valamely méltán hirneves nyájnak ambícióját, hogy első sorban gubásoknak szolgáltatson anyagot. A zentelkei gyapju felszörének egy átlagmintájából vett felszörök szálvastagsága 74.2 ezredmm., a pehelyszálak vastagsága pedig 32.6 ezredmm., ellenben a gróf Teleki Géza felszörzöcsi fehér racka juhainak átlagos felszörvastagsága 71.75 ezredmm., a pehelyé 31.63 ezredmm., tehát felszörfinomság tekintetében valamivel meghaladja a zentelkét, de testre nézve nem állotta ki vele a versenyt, bár elnyerte a rendelkezésre álló díjak egyik nagyobbikát.

Hogy a felszörnek finomítására, a néhai Paget János által régebben behozott Lincoln kedvezőleg folyt be, azt már Paget szőkefalvi nyájának egyedeinél, valamint Bornemissza báró szentlászlói Linkolnverü rackáinak gyapjánál észleltem. Az előbbieket átlagos szőrszálvastagsága 54.74 ezredmm. volt, a szentlászlóinak 66.56 ezredmm. De, hogy mily messze állottak azok is még egy jóféle Savolga-gyapjútól, elég annak felsorolása, hogy egy vizsgálaton a felször szálvastagsága 61.36, a pehelyszálak szálvastagsága ellenben csak 42.92 ezredmm. volt, és mi több! a felször százaléka 38.7, szemben 61.33 százalékos pehelylyel, holott a mi rackáinknál nagyon meg vagyunk elégedve, ha a pehely a felszörnek egy harmad részét teszi.

Igen kiváló voltak ugy testnagyságban, valamint a bunda minősége tekintetében ifj. Teleki Domokos gróf uzdiszentpéteri rackái is. Az illető 6 suta kosberbécszet, nemkülönben 10 szintén szarvnélküli racka anyát mutatott be és azonkívül 8 darab szarvált racka kost, minőségükhez képest feltűnő olcsó áron. (Darabja 40 korona.) Nyilvánvaló, hogy ezen nyáj egyedeinek ereiben még csergedezik valamelyes Linkolnverü, csak ugy, mint Ajtay Géza meződombi tenyésztésének állataiban. Ez azonban mit sem von le az állatok gazdasági értékéből és éppenséggel nem jogosít arra, hogy azokat lebecsüljük, mint erre elég sajátságosan oly nagy hajlandóság van az erdélyi tenyésztőknek, kik maguknak a curkán juhról olyas fogalmat alkottak, mint a hippologusok csak az angol telivérrel; minek furcsa volta különösen akkor ötlük szemünkbe, ha látjuk, hogy „Erdélyországban“ a juh vad hágtatás mellett nagyobbára teljesen a pakulárra, csobánra van bízva.

Barra Mózes Dobokáról két fehér rackakossal, 4 anyával és 6 báránnyal mutatta be tenyésztését, a mely egy harmadik díjban részesített, míg gróf Teleki László magyarországi tenyésztete dicsérő oklevelet nyert, nemkülönben az Unitárius egyház ladamosi uradalma, a melynek rackáinak felször és pehely közti aránya igen kedvező, a mi visszatükrö-

zódik az ideai budapesti aukciókon elért eladási árban is, a mely 112 korona volt a zsirban nyírt gyapju után.

Nem tartom azonban szerencsésnek ezen nyáj nemely állatainak cigája-angol keresztezés néven való bemutatását, mert ez azt jelentené, hogy angol juhokat kereszteztek volna cigája kosokkal, holott ebben az anyagban lehet ugyan csepp angol vér, de a jellegre nézve ezek a juhok inkább azokra a feketeorru, pápaszemes rackákra emlékeztetnek, melyeket Erdély nemely részeiben Székács menti néven ismernek. Éppoly kevéssé helyes volt az, hogy a ladamosi fésűs anyagnak Rambouillet-kosoktól származó utódait elnevezték „cigája angol keresztezésű Rambouillet“-nek, holott ezt helyesebben Rambouillet-keresztezésnek kellett volna mondani, mely mint ilyen egészen sikerültnek mondható, már t. i. a bemutatott egyedek után ítélve, amelyek a Herberstein-féle Rambouillet jellegét feltűnően visszatükrözték. Hogy a ladamosi fésűsgyapju már jelen alakjában is jó áru, bizonyítja azon körülmény, hogy zsirban nyírva 152 koronán kelt el az idén métermázsája s így remélhető, hogy kellő tenyészválogatás esetén Erdélynek egy számottevő fésűs nyája alakul ki belőle, holott eddig még a racka predomínál, amelynek a modern követelményeknek megfelelő beltenyésztésben, vagy keresztezés útján való javítására — sajnos — sokkal kevesebb történt, mint amennyit az ottani viszonyok között a juhtenyésztés megkövetelne! Így a friz juh, mely pedig az erdélyi szászoknál helyenként honosodó félben van, a magyaroknál még mindig „fehér holló“, pedig gróf Bethlen István mezősámsondi tenyésztéséből mutatott két hathónapos friz kosbárány igen szépen képviselte ezt a jellegét, a mint hogy a keresztezett bárányokon is részben feltűnő módon átöröklődött a frizvér, ami ezen kísérletnek folytatására méltán buzdíthat.

Tudvalevőleg Erdélyben a báránybőrök értékesítésének még ez ideig nagyobb jelentőséget nem tulajdonítanak a gazdák és ezen célból a fekete rackák tartása több helyütt felkaroltatott. Ha olyan szép jellegzetes fekete rackákkal foly a kísérlet, mint azokat Gajzágó Tivadar Berkenyesről bemutatta, akkor az ellen szó nem emelhető, de csak az esetben, hogy ha a darabonkint 50 koronára (tehát a fehér rackáknál többre) értékelt kosok csakis kizárólag feketeszörű anyáknál jutnak alkalmazásba, mert jól megjegyzendő, hogy ha a racka-gyapjut világáruvá óhajtjuk tenni, akkor gondosan mellőzni kell minden vérkeverést, mely a szálak egyöntetű fehérségét befolyásolhatja. Az erdélyi curkánnak a közel jövőben méltán várható érvényesülését nem volna szabad kockáztatni, azért a sovánnyál lencsésért, hogy a gubások a szürke racka-gyapjuért esetleg kissé magasabb árt kínálnak!

A mi pedig azt a furcsa — szintén többször hallott — érvelést illeti, hogy ha fekete kost nem használnak, miként teremtsék elő az oláh cselédnek condrájához szükségelt szürke, vagy barna konvenciósgyapjut? arra csak az felelhető, hogy minden gondos kiválogatás mellett visszafajzásokra még jó ideig bizvást számíthatnak, amiből kitelik a konvenció-szükséglet. Aki a báránybőr termelésre adja magát kivált ott, ahol szűkös viszonyok között kénytelen juhait tartani, annak expe-

dientsül a fekete rackákra karakul kosokkal való behágtatása kínálkozik. Lészai Ferencz ez a sokoldalulag tevékeny erdélyi gazda e téren szintén kísérleteztek, mint ezt az általa bemutatott 4 karakul racka és 6 keresztezett anyajuh, valamint bemutatott 2 báránybőr is tanúsítja. Am ő is helytelen elnevezés alatt mutatta be elismerésben részesült állatjait, mert racka-karakul keresztezésnek mondta, holott helyesebben karakulvérű rackáknak minősítendő. De hogy jelzett mozgalom végelemzésben közgazdaságilag hasznos legyen, az kellő körültekintéssel rendszeresen, nem pedig hübebalázás módon kell felkarolni kellő kitaratás mellett, nem úgy, mint ezt idegen juh-fajták behozatalánál annyiszor tapasztalhattuk.

Utoljára, de nem utolsóként említem fel a kolozspusztai állami m. kir. ménesgazdaságnak versenyen kívül bemutatott 6 cigája kosát és 10 anyajuhát. A cigája elég sajátságos módon nem találta azt a felkarolást, amelyet méltán várni lehetett volna, a régebben megejtett kísérletek után, melyekhez jobbadán a hétfalusi csángók nyájai szolgáltatottak anyagot. Igaz, hogy a közelebb lefolyt években a cigája gyapju a piaci forgalomban el lett hanyagolva, a miben — valljuk meg — nagy része volt annak, hogy a tenyésztésben a gyapju egyenletes fehér színére kellő figyelem nem lett fordítva és nagyobbára most sem fordítatik, mihez képest, mint azt Scherg brassói gyárában magam láttam, a gyáros arra kényszerül, hogy női munkásokkal távolítja el a bundából a szürke szálakat és pászmákat. Hozzájárult az elhanyagoláshoz az is, hogy a tarka cigája báránybőrökért a mészáros sokkalta kevesebbet ígért, mint holmi curkán báránybőrért. De már az idén 15–20 százalékkal emelkedett a cigájagyapju ára.

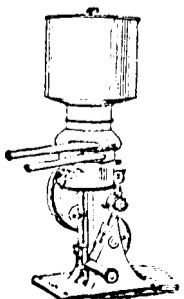
A kolozspusztai kiállítás fényesen demonstrálta a cigája juh képlekenységét, amely mint tejelő juh egészen jól megállja helyét, mint húsjuh pedig egyenesen kiváló, hülönösen az esetben, ha időnkint hampshire vagy shropshire vér bekeveréssel testnagyságát és testidomait javítjuk. A kolozspusztai nyáj egyedei gyönyörű nyájkiegyenlítetttség mellett igen szép husformákkal tüntek ki. Hosszu egyenes törzsük, oszlopszatos végtagjaik, telt combjaik egyrészt husjuhokul jellegzetek, másrészt a tenyésztőjük bebizonyította azt is, hogy (mint ezt Angolország jobb tenyésztésében újabban látjuk), a fekete pófajú és végtagu testen kifogástalan fehér gyapju nevelhető.

A köztakarónak figyelmes szemlélete arról tett tanúságot, hogy kellő kitartó mustrálással a cigája juh felbőrének annyira felpanaszolt tarka voltát is lassankint el lehet tüntetni. Ezt a tenyésztetet ezért méltó például lehet odaállítani mindazoknak, kik a cigájajuh tenyésztését felkarolva, azzal szigorubb igényeknek megfelelő eredményt érni óhajtának.

A kolozsvári baromfikiállítás tanulságai.

Irta: **Geltch Lajos.**

Azt hiszem nem végzek felesleges munkát, ha visszaidézem a legutóbbi baromfikiállítás emlékeit és elmondom az azon szerzett tapasztalataimat, illetőleg közlöm a bírálat alkalmával felvett jegyzeteimet. Megjegyzem azonban, hogy nem ezen adatok alapján bi-



Teljes tejszövetkezeti berendezéseket,

kézi-crő- és turbina-hajtásra, ugyszintén mindennemű tejjgazdasági gépeket és eszközöket tejszállításhoz, vaj és sajtyártáshoz legelőnyösebben szállít az

Első magyar tejjgazdasági gép- és eszközgyár
1660 **FUCHS és SCHLICHTER, Budapest, VI., Jász-utca 7. szám**

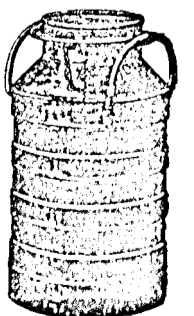
KÜLÖNLEGESSÉG:

„Svéd Globe Separator.“



Tejtelepek és tejszövetkezetek által termelt vaját évi kötés mellett korlátlan mennyiségben legmagasabb árakon veszünk át.

Árjegyzékek, költségvetések, tervek ingyen és bormentve.



rált a bizottság; mert ha ezek szerint bírál, díjat bizonyosan kevesebb kiállító nyert volna.

A bírálóbizottság nem bíralt szigorúan, hanem a lehető legenyhébben s jóakarattal elnézett olyas hibákat is, melyek arra vallanak, hogy egyes kiállítóknak nincs helyes fogalmuk arról, hogy a baromfitenyésztésnek melyek a legfontosabb szabályai, mily állatok miképpen előkészítve küldendők a kiállítási versenyre, hol céljuk az, hogy tanítsanak, hogy emeljék a baromfitenyésztés iránt az érdeklődést, mely által a magyar gazdaság fejlődésének s ezzel a haza anyagi jólétének tesznek kiváló szolgálatot.

A kiállított állatok közt Orpington fajta volt mintegy 209 darab, egyéb fajta mintegy 135 darab.

A kiállított állatoknak tehát több mint fele Orpington fajta volt, úgy hogy elmondhatjuk, miszerint a baromfikiallítás Orpington kiállítás volt, minélfogva nélkülözötte azon változatosságot, melyet egy kiállításon keres a szemlélő. Nézetem szerint az egyfajta állatokkal megtömött kiállítás nemcsak a laikus előtt — kinek szeme a változatosságot keresi — hanem a szakértő előtt is csakhamar unalmassá válik.

Ezen változatosság hiányát különben a kiállítás programja is okozta, amennyiben az idegen fajták közül, — az Orpington, Plymouth és Langshan kivételével — a többiek a díjazásból mind kizárta.

Ezen bevezetés előre bocsátása után lássuk most már a jegyzeteket, mely jegyzetek közzétételének célja volna, a kiállítókat olyas hibákra figyelmessé tenni; mikről valószínűleg tudomással nem bírnak, s esetleg a kiállításon az általuk remélt kitüntetésben sem részesülvén, a mellőzés okát sem sejtik. A jegyzeteket különben a katalógus sorrendje szerint vezetem amint következnek:

1. Szász Istvánné Kolozsvár, erdélyi kopasznnyakuak, fehérek, 4 hónaposok. Bírálát: A kiállított állatok tulajdonkép nem valódi erdélyi kopasznnyakuak, hanem csak jó keresztezések, mivel a fajta nincs még kitenyésztve. A nyakán tollbokrétának lennie nem szabad. A test igen hosszukás, a lábszár igen hosszú. A valódi erdélyi kopasznnyaku teljesen kopasznnyaku, teste gömbalaku, zömök, erős széles mellel, lábszárai erősek, rövidek, kaparásra s így élelem keresésre kiválóan alkalmasak.

Kifogásolandónak tartom a fehér színét is. Az erdélyi kopasznnyaku gazdasági tyúk s egy gazdasági tyúknak, mely nagy legelőn keresi meg eledelét, védő színnel kell hogy bírjon, hogy célpontja ne legyen a ragadozóknak, minélfogva gazdasági tyúk fehér színű semmiféle körülmények között sem lehet.

2. Voith Miklós Kolozsvár, Orpingtonok, sárgák, részben 1 évesek. Bírálát: a kakasok taréja nem szépen csipkézett, a tyúkok lábszárai a test nagyságához mérten igen vékonyak. Az idősebb állatok lábain kezdődő lábmeszesedés látható, a mi a tisztátlan olak következménye.

Több idősebb tyúknak lábain sarkantyuk disztelenkednek, ami nemcsak szépséghiba, de valamint a bikafejű tehén rossz tehén, úgy a sarkantyus lábú tyúk is rossz tyúk.

3. Berkes Pál Kolozsvár, Orpingtonok,

sárgák. Bírálát: Az állatok színe, alakja kifogástalan és bizonyítja, hogy tenyésztőjük ambícióval üzi a baromfitenyésztést, csak kár hogy tudását, törekvését nem egy hazai, hanem idegen fajtára pazarolja. Amannak tenyésztése több dicsőséggel járna, de emez valószínű, hogy több anyagi hasznot hajt, s a mai világban ez a fő.

4. Baromfitenyésztő egyesület Kolozsvár, Orpingtonok, sárgák, 5 hónaposok. Bírálát: Egyes állatoknak taréjuk nem szépen csipkézett, lábszáruk a test méreteihez igen vékony és hosszú. Tollazat nem eléggé fénylő, ami arra vall, hogy a legelőt nélkülözik.

5. Veszprémi Antal Nagysármás, Orpingtonok, sárgák, 5 hónaposok. Bírálát: az állatok közt sok van fekete farok tollal. Ha már ilyen kényes színű állatot tenyésztünk, törekedni kell az egyforma színárnyalatra. A lábszár itt is igen vékony a test méreteihez.

6. Bilek Ferenc Kolozsvár, Columbiái Vyandotte, tiszta fajtán és ugyanolyan keresztezések, 3-4 hónaposok. Bírálát: az állatok kifogástalanok, a nagy test mellett fürgék és élelmesek, s így jobbnak látszanak lenni, mint az Orpingtonok. Ha a keresztezések közül a rózsás csücskös fejhez lapuló taréjukat esetleg fehér lábukat is, kiválogatja és tovább tenyésztí; egy új magyar fajta birtokába juthat.

7. Gróf Teleki L. Gyula Kendilona, Orpingtonok, sárgák. Bírálát: az állatoknak lábszáruk igen vékony a test méreteihez. Egyebekben megfelelő és különösen a tollazat szép fénye bizonyítja, hogy az állatok nagy legelőn, kiváló gondnal tenyésztetnek.

8. Szilágyi Ferencné Kendilona, Orpingtonok, sárgák. Bírálát: mint 7. számnál, úgy látszik, hogy a fajta ugyanazon törzscsaládból való.

9. Baromfitenyésztő egyesület Kolozsvár, kendermagos Plymouth 1 év 5 hónaposok. Bírálát: tyúkok rajznélküli csuf sárgás színűek, a karvalyozott szín elmosódott. Kakas színe megfelelő, továbbtenyésztésre alkalmas, de nem ezen tyúkokkal.

10. Dankó István Kolozsvár, Orpingtonok, sárgák, 5 hónaposok. Bírálát: tyúkok lábszárai a test méreteihez igen vékonyak. Az állatok lábain „Berkes Pál” jelzett lábgyűrű diszleg, ami esetleg azon gyanura adhat okot, hogy a kiállított állatok nem a kiállítónak saját tenyésztései.

11. Elekes Árpád Harasztos, Orpingtonok tiszta vérben és Orpington fehér kopasznnyaku keresztezések, 3-4 hónaposok. Bírálát: a lábszár a test méreteihez igen vékony és hosszú. Amíg fiatal az állat, csak szépség hiba, de ha idős lesz, az állatok kapják meg legkönnyebben a lábmeszesedést — természetesen piszkos ol mellett — mivel lusták kaparni. Hogy ez így van, bizonyítja az egyik Orpington tyúk, melynek nagyon is meszes a lába.

12. Grandpiere Lajos Kolozsvár, Orpingtonok, sárgák, részben 1 évesek, részben 6 hónaposok. Bírálát: az idősebb tyúkok valamenynyien meszes lábúak. Az ily állatok nem kiállításra valók, sőt vissza is szokták utasítani, mivel a meszes láb oly betegség, mely ragadós is, miután a lábmeszes apró rüh-állatok képezik. A betegség oka a szennyes, piszkos ol.

13. Gurát Béla Kolozsvár, Orpingtonok, sárgák, 1 év, 5 hónaposok. Bírálát: Láb tollas és feltűnően látszik, hogy lábmeszesek voltak, és a lábmeszesedés nem rég távolított el. Kakas színe igen sötét, tyúkoké igen világos sárga.

14. Hulek Zsuzsanna Kolozsvár, Orpingtonok, sárgák, 5 és fél hónaposok. Bírálát: kifogástalan szép állatok.

15. Dr. Ignácz Istvánné Kolozsvár, Orpingtonok, sárgák, 1 év 5 hónaposok. Bírálát: nagyon szép állatok.

16. Kerekes József Kolozsvár, kendermagos Plymouth, 2 évesek. Bírálát: tyúkok meszes lába az ol tisztatlanságára vall. Kakasnak sárgás tollazata kifogás alá esik, miután a karvalyozott szín e nélkül becsebb.

17. Lehocz János Kolozsvár, Orpingtonok, sárgák, 5 hónaposok. Bírálát: elég szép állatok, de lábukon „R. P. jelű lábgyűrűt viselnek és azon gyanút keltik, hogy nem saját tenyésztésük.

18. Lészai Ferenc M. Gorbó, Orpington fehér kopasznnyaku keresztezések, 4 hónaposok. Bírálát: a keresztezés sikerült és már közel áll ahhoz, hogy a tiszta fajtát elő lehessen állítani belőle, amit jelez egy kis zsemle színű jércike, melynek begye és nyaka egészen kopasz, vállperce jól látható, s ha kissé gömbölydedebb volna, a standardnak teljesen megfelelné. Ha a zsemle színből át lehetne menni valami védőbb színbe például fogoly színbe, kitűnő gazdasági fajta anyag állítónak elő.

20. Marosán Péter Kolozsvár, kendermagos Plymouth, 2 évesek és 5-6 hónaposok. Bírálát: kakasnak oldalt lecsüngő a taréja, a mi nemcsak szépség hiba, de a Plymouthnak nem is szabad hogy oly nagy taréja legyen, hogy oldalt le is csüngessen. Még a nagy taréju fajtáknál, az Olasz és Minorkéknél is, csak a tyúkoknál van megengedve a lecsüngő taréj, a kakasnak megkiváncsátik, hogy délceg, egyenesen álló, szépen csipkézett taréju legyen. Ezen kakas tovább tenyésztésre nem ajánlható.

(Vége következik.)

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

A székelyföldi birtokrendezés.

Marosvásárhelyen dr. Szacsavay Gyula ügyvéd elnöksége alatt f. hó 16-án népgyűlés volt, amely a székelyföldi birtokrendezés kérdésével foglalkozott. A népgyűlés dr. Nagy György és dr. Zakariás János orsz. képviselő, valamint mások beszédei után egyhangulag elfogadta dr. Nagy György képviselőnek a tagosítás és erdőrendezés érdekében előterjesztett következő határozati javaslatát:

1. A népgyűlés a tagosítási törvény módosítását akként óhajtja, hogy akár a részleges, akár az általános tagosítás csakis abban az esetben engedhető meg, ha a tagosítást a birtokmennyiség szerinti többség hitelesített aláírással ellátott kérvényben kifejezetten kéri és akarja. 2. Az 1880. XLV. t.-c. 6. §-a oda módosítandó, hogy az állami törvényhatósági és községi vagyon, a közalapítványi javak, a közintézetek és köztársulatok, valamint a gyámság és gondnokság alatt levő birtok, ugyszin.

„AGRARIA”

magyar gépforgalmi
részvény-társaság

a szab. osztrák-magyar államvasut-társaság
resiczai mezőgazdasági gépgyáranak vezérügynöksége

Mezőgazdák különös figyelmébe!

Egyetemes acélekék.

Eltörhetetlen tégelyacéleketej.

Páncélaacél-kormánylemezek.

Magasított acél-ekefejek.

Porvédő kerekek.

Acél gerendely.

Szűrgőnyeim: „Agraria” Budapest, Rövidített levélcím: „Agraria” Budapest, V., Váci-ut 2.

Csak kitémasztott nyeregkerettel bíró taligát szállítunk.

Kérjünk árjegyzéket mivel ez az összes talajmivelő-gépeket terjedelmesen ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt — és díjmentesen küldetik.

Ekegyártás terén legelső-rangu magyar gyártmány, felülmúlja még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is.

Tiszta acélananyag
s a j á t
hámoralkból.

1457

tén az arányosítás alá tartozó közös használatu területek csak akkor számíthatók a tagosítást kérők birtokaihoz, ha a birtokosok, illetve képviselőik ezt a megengedhetőség iránti kérvényben kifejezetten óhajtják. A hivatkozott törvény 9 §-a oda módosítandó, hogy a tárgyalásra szabályszerűen megidézett, de meg nem jelent felek ügy tekintetnek, mint a kik a tagosítást ellenzik. 3. A birtokrendezési eljárás 33. és 34. §-a oda módosíttassék, hogy tagosítás esetén a költségek felét és a birtokrendezés alkalmával felmerült összes vízrendezési költségeket az állam viselje. Ebből kifolyólag a már végrehajtott székelyföldi tagosítások költségeinek fele az állam által a birtokosoknak visszatérítendő. 4. Utasítsa a képviselőház az igazságügyminisztert, hogy azokban a községekben, hol a tagosítás már folyamatba van téve, az 1892. évi XLIV. t. c. 23. pontja alapján az eljárást haladéktalanul függesztesse fel a törvény módosításáig. Az arányosítás tárgyában felterjesztést intéz a magyar országgyűlés képviselőházához és az igazságügyminiszterhez a következő szempontokat ajánlva az arányosítási törvény reformjánál figyelembe: 1. Az 1872. évi LV. t. c.-nek 15. §-a novelláris uton akként módosíttassék, hogy az arányosítás hivatalból való elrendelésének megszüntetésével az arányosítást csak a közbirtokosok egy negyed része kérhesse hitelesített aláírási kérvényben. A megengedhetőség kérdése külön tárgyalandó, az arányosítást csak akkor rendelheti el a kir. törvényszék, ha azt a tárgyaláson a birtokosok számszerinti fele kifejezetten kívánja. 2. Az arányosítandó terület felmérése feltétlenül elrendelendő és foganatosítandó. Az 1880. évi LV. törvény cikk 11. szakasza odamódosítandó, hogy a birtokosok egy negyedrésze kívánhatja az osztályozást és becslést. 3. Az arányosítás alá jövő legelő- és erdőterületből a közös legelő számára szükséges terület kiszakítandó. A kiszakítandó terület nagyságát maguk a birtokosok határozzák meg. Ha a birtokosok szótöbbséges megállapodásra sem jutnának, a kir. törvényszék határozza azt meg szakértői meghallgatás után. 4. Az arányosítás költségeinek felét az állam viselje, felét pedig előlegezze úgy, hogy a jóváhagyott költségvetésben felvett összeget a bíróság megkeresésével az adóhivatal folyósítsa és az így folyósított összeg felét az állam közadók módjára a birtokosoktól 5-10 évre felosztva szedje be. Ott, hol az arányosítási eljárás folyamatban van az haladéktalanul felfüggesztendő és a fenti szempontok figyelembevételével elsősorban a megengedhetőség kérdésében hozandó határozat, ha az arányosítás elrendelésének feltételei nem forognak fenn. Az eddig fölmerült költséget az állam fedezze. A székelység megmentésének érdekében okvetlenül szükséges, hogy mindazon helyeken, hol a talajviszonyok az erdősitést feltétlenül nem követelik, ott a lakosság többségének kívánságára a legelőknél használható összes területek megtisztíttassanak és legelőknél használtassanak. A községi és közbirtokossági erdők véttessenek ki a költséges állami kezelés alól, adassanak községi, illetve közbirtokossági kezelésbe. A mai véderdőterületekből a legeltetésre alkalmas területek oldassanak fel a véderdő jelleg alól s evégből az összes mostani véderdő területek az érdekeltek meghallgatása mellett vizsgálattassanak felül. Azon helyeken, hol az arányosítás befejezése által a községek a legelőtől megfosztattak, az állam vásároljon legeltetésre alkalmas területeket és azokat bocsássa a községek rendelkezésére.

*

— **Báró Bánffy Ernőt**, az Erdélyi Gazdasági Egylet alelnökét súlyos gyász érte unokájának, Gróf *Teleki Margitnak* f. hó 14-én Kolozsorsán, 8 éves korában történt elhunytával. Az erdélyi gazdatársadalom szívből jövő részvétellel fordul ezen alkalomból egyik első vezető férfira felé, aki szeretetét és munkásságát családja és a közügyek között osztja meg. Báró Bánffy Ernővel együtt gyászol gr.

Teleki Ferenc, az E. G. E. alapító tagja, az elhunyt apja és fájdalomtól lesújtott egész családjá.

— **A nagyváradai mezőgazdasági kiállítás.** Folyó hó 15-től 23-ig bezárólag a Biharvármegyei gazdasági egyesület mezőgazdasági kiállítását rendezett Nagyváradon. Azon számos kiállítás között, melyet az idén rendeznek és melyek között első a kolozsvári volt, kétségtelenül igen előkelő helyet foglal el a nagyváradai is. A kiállított állatok és gépek mennyisége és minősége, a biharmegyei birtokosság, különösen a róm. kat. és gör. kath. püspökségek és a nagyváradai káptalan részvétele és áldozatkészsége, meg az ügyes rendezés biztosították a kiállítás valóban szép sikerét. Nem terjeszkedhetünk itt ki részletesen a kiállítás leírására. A lovak osztálya közel 200 darabot foglalt magában és ezen számban sok kistenyésztőnek is szerepelt lova. Igen érdekes volt gróf Almási Dénes tiz darab kis Nóniussal javított *percheron* kancája és ménje és a Stabenberg gróf székelyhídi uradalmának öszvérkollekciója; egyébként az angol meg arabs félvér és a lippicai fajta volt szépen képviselve. A szarvasmarha csoportban 240 darab állat volt, ebből 106 magyar. a többi nyugati, leginkább szimmentháli és pinzgau. A magyar fajtából a Almási Dénes Gyula meg a Szunyogh Szabolcs kollektói tűntek föl; de részrehajlás nélkül is konstatalhatjuk, hogy a kolozsvári kiállításon volt erdélyi-magyar szarvasmarha nem csak mint kiállítási, hanem mint tenyésztésanyag is jóval fölülte áll az itt látott magyar szarvasmarháknak. A szarvasmarhakiállításnál kevésbé volt kielégítő a juhkiállítás, amelyben ugyan egyes igen szép példányok voltak, de általában nem tett bizonyosságot arról, hogy Bihar megye juhtenyésztése milyen irányban halad. Igen gazdag és szép volt a sertéskiállítás, amely Biharvármegye igazán virágzó sertés-tenyésztésének lehet bizonyossága. Közel 300 darab baromfi volt kiállítva és vásár alá bocsájtva. A baromfitenyésztők országos egyesülete támogatta ezen kiállítás és vásárrendezésnél a biharmegyei gazd. együletet. Az orpington dominált itt is és az erdélyrészi tenyésztők közül Berkes Pál, gr. Teleki A. Gyula, Szilágyi Ferenczné, Sinkovits Teréz, stb. arattak elismerést. Általános érdeklődésre és teljesen megérdemelt tetszésre talált a gazdasági egyesület székházában volt háziipari kiállítás, amely igazán utbaigazítást adhat más vidékeknek is arra, hogy a név háziipari tevékenységet hogyan keltsse föl és fejlessze. A kiállítás ezen csoportjának rendezője, *Pósfay Sándor* gazd. szaktanár szép munkát végzett nemcsak a kiállítás rendezésével, de a háziipar meghonosításával is. A mezőgazdasági termények csoportjánál több gazdasági ismétlő iskolának láthattuk tanulságos és szép kiállítását. A kiállítás sikerében *Markovits Antal* elnök, *Teleki József* alelnök-igazgató és *Weingärtner Andor* titkár osztozhatnak.

— **Harc a gümőkór ellen.** *Darányi Ignác* miniszter gróf Andrassy Gyula belügyminiszter hozzájárulásával rendeleti tervet dolgozott ki a *tőgy-gümőkór* ellen való védekezés érdekében s mielőtt életbe léptetné, szétküldte a gazdasági szakegyesületeknek s szaktekintélyeknek hozzájárulást végett. A tervezett intézkedés célja az, hogy az oly gümőkóros állatok, amelyek a betegséget emberek és állatok között terjeszthetik, levágassanak, illetve a tenyésztésből okvetlenül kizárassanak. A földmívelési miniszter, hogy a gazdákat a gümőkór elleni védekezésre minél inkább serkentse, *állami támogatást* helyez kiállításra azoknak az állattulajdonosoknak, akik a gümőkórt tenyész- és gazdasági szarvasmarha állományokból kiküszöbölni óhajtják. A támogatás a levágandó tőgygümőkóros szarvasmarhákért nyújtandó állami kárpótlásból és abból fogna állani, hogy a tuberkulint az állattulajdonosok díjtalanul kapják s hogy az állatvizsgálat és tuberkulózissal

megbízott m. kir. állatorvos utiköltségeit és napidijait az államkincstár fogná viselni. Azoknak az állattulajdonosoknak, akik az állami kedvezményt igénybe veszik, kötelezniök kell magukat, hogy a betegség irtása céljából a rendelkezésben meghatározott feltételeket megtartják. A rendelettervben részletesen meg van állapítva, hogy az állami támogatásért hogyan kell folyamodni, milyen kötelezettségeket kell az állattulajdonosoknak előzetesen elvállalni, akik az állami támogatást igénybe veszik, hogyan kell az állatvizsgálatoknál és a tuberkulózissal eljárni stb. Végül intézkedést tartalmaz a rendeleti terv oly irányban is, hogy ujonnan beszerzett bikák köztenyésztésre csakis abban az esetben bocsájtassanak, ha a m. kir. állatorvos bizonyítványával igazolva van, hogy legalább egy hónappal megelőzőleg tuberkulinoztattak és a tuberkulinra nem reagáltak.

— **A Kolozsvári Gazdasági Akadémia.** *I. Felvételi feltételek:* 1. Az akadémiába *rendes hallgatók* felvétetnek, a kik a gymnasiumi vagy reáliskolai tanfolyamot érettségi vizsgálat sikeres letételével befejezték, valamint azok, a kik a felső kereskedelmi iskolai tanfolyam érettségi vizsgálatát *jeles* eredménnyel letették.

2. *Átmenetileg* az 1906-7. tanévre felvehetőek lesznek a m. kir. földmívelésügyi miniszter engedélyének előzetes kieszközlésével — a folyamodás a miniszter úrhoz címelve, az akadémia igazgatóságának küldendő be — 7 gymnasiumi vagy reáliskolai osztályt végzett jelentkezők és azok is, kik a felső kereskedelmi iskolát nem jeles érettségivel végezték. Ezek azonban csak akkor számíthatnak felvételre, ha az akadémiánál előirt létszám az 1. pont alatt említett minősítéssel bíró jelentkezőkkel be nem telik. Megjegyeztetik továbbá, hogy az ezen pontba foglalt minősítéssel bírók csupán tanintézeti jellegű hallgatók lesznek és bevégezvén a tanfolyamot, tanintézeti végbizonyítványt kapnak.

3. Azok, a kik felső kereskedelmi iskolát érettségivel végezték — akkor is ha érettségi bizonyítványuk nem jeles — és egyfolytában eltöltött legalább egy egész évi gazdasági gyakorlat tanúsító bizonyítványt nyújt rendelkeznek, mint akadémikusok 2 ik tanévre vétetnek fel. Hasonlóképpen, mint akadémikusok folytatják tanulmányaikat azok, kik a volt tanintézet 1-ső tanévet megfelelő eredménnyel végezték és gymnasiumi vagy reáliskolai érettségivel, vagy pedig jeles felső kereskedelmi iskolai érettségivel vétettek fel annak idején a tanintézetbe.

4. A tanintézeti volt első és másodéves hallgatók, valamint azok, a kik az első tanév ismétlésére voltak utasítva, a régi alapon, mint tanintézeti hallgatók folytathatják tanulmányukat.

3. Akadémiai *rendkívüli* hallgatók lehetnek a) teljeskoru férfiak; b) főiskolák hallgatói és c) oly egyének, a kik felsőbb tanintézeti tanulmányaik befejezése után az akadémián csak egyes tantárgyakat óhajtának hallgatni.

6. A beiratás a tanév elején, ez évben kivételesen október 6-8-ig történik, a keresztlevél, illetőleg születési bizonyítvány, újraoltási bizonyítvány és az előtanulmányokat igazoló iskolai bizonyítvány bemutatása alapján, személyes jelentkezéssel. Október 10-15-ig a beiratást írásbeli kérvényre a tanári testület engedélyezheti. Ezen határidőn túl csak a földmívelésügyi miniszter adhat engedélyt a beiratásra; november 1-én túl beiratási engedély nem adatik.

A kik beiratásra személyesen nem jelenhetnek meg, a megjelenést gátló okokat bizonyító okmány, valamint egyéb a felvételre szükséges okmányaik és a beiratási és tandíj beküldésével írásbeli uton kérhetik beiratásukat.

7. A rendes hallgatók minden beiratás alkalmával 10 korona beiratási díjat fizetnek. A tandíj egy tanévre 80 korona, mely összeg fele az első tanévre azonnal a beiratkozás alkalmával fizetendő.

Rendkívüli hallgatók 10 korona beiratási díjat és az általuk választott tantárgyaikéért 8 korona tandíjat fizetnek.



CLAYTON & SHUTTLEWORTH,
Budapest, Váci-körút 63.
Által a legelőnyösebb árak mellett ajánlatnak:
Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakaszalók, járgány-cséplőgépek, löher-cséplők, tisztító-rosták, kótykótyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyújtók, toronák, sorvetőgépek, Planet Jr. kapálók, szec. kavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egytemes acél-ekék, 2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

1242

Törlesztő kölcsönök.

AZ

Erdélyrészi Magyar Jelzálog Hitelbank
Részvénytársaságnál
Kolozsvárott, Rózsa-utca 1. sz. (emelet.)

igen előnyös feltételű törlesztő kölcsönök kaphatók föld-birtokok és városi bérházakra.

Kölcsönkérvényekhez melléklendők: a legutóbbi hitelesített telekkönyvi kivonat és a hitelesített kataszteri birtokiv. — Bérházaknál a telekkönyv, házberadó vallomás hitelesítve és az épület vázrajza. — Kölcsönök 400 koronától kezdődőleg bármily magas összegig kaphatók. — Becslési költség csak nagy összegű kölcsönöknél számítatik, kisebbeknél az eljárás díjmentes. — Ügynökök közvetítésére nincs szükség, miután mindennemű felvilágosítással készséggel szolgál az

Igazgatóság.

Hivatalos órák d. e. 9—1 óráig.

1501

Gyors és olcsó lebonyolítás.

Teljes 100-as árfolyam.

Előnyös feltételek.

Mótor-benzint
minden fajsúlyban és mindennemű motorhoz alkalmasat jutányosan szállít a

Kőolajfinomító-gyár Részv.-társ.,
brassói gyárából.

Megrendelések a brassói irodába intézendők. Benzin adómentességére vonatkozó eljárást illetőleg, a kellő felvilágosítás ugyanott készséggel megadatik. 1687.

Gazdasági kereskedelmi és ipar-bank Részvény-Társaság
BUDAPESTEN, ERZSÉBET-KÖRÚT 35.
Telefon 149. Postatakpztri Cheque számla: 15603
Cheque számla: a Magy. lezárt. és pénzváltó-banknál

BANKOSZTÁLYA
utján törlesztéses jelzálogkölcsönt földbirtokokra, továbbá városi bérházakra legelőnyösebb feltételek mellett és leggyorsabban bonyolít le az érték legmagasabb arányáig. Megkeresésnél beküldendő a telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv.

VÁLTÓ-
kölcsönt gazdáknak, birtokosoknak, gazdasítzteknek,

KÖLCSÖNT
sorsjegyekre, értékpapírokra és vidéki takarékpénztári részvényekre a legelőnyösebb módon eszközöl.

Árjegyzék, költségvetés és szakszerű felvilágosítás ingyen.

Gazdasági egyesületeknek, valamint községi szövetkezeteknek tömeges megrendelésnél rendkívül kedvezményes árak és feltételek.

GÉPOSZTÁLYA
utján szállít csakis elsőrendű gyártmányban legkedvezőbb fizetési feltételek mellett:

Gazdasági gépeket,
Gőzcséplő-készleteket,
Tolókerek-rendszerű vetőgépeket,
Egytemes acél-ekéket,
Gazdasági malomberendezéseket,
Tejgazdasági gépeket,
Fűrészyári berendezéseket,
Szecskavágókat, 1461
Répvágókat,
Morzsolókat,
Darálókat stb.

Tejgazdasági, baromfitenyésztés-gépek és eszközök, tejtelepek, czukor-, szesz- és keményítő-gyárak berendezése. Mútrágya, erőtakarományok Derjymelasse, zsák, ponyva stb. stb.

DUNKY FIVÉREK
CS. ÉS KIR. UDVARI FÉNYKÉPÉSZEK

ajánlják a mai kor igényeinek megfelelően berendezett műtermüket a nagyérdemű közönség becses figyelmébe.

Műtermek vannak:

Kolozsvár Miskolc
Mátyás király-tér 10. Városház tér 20.
Dés S.-A.-Ujhely
Felső-sétátér. Főtér 9.

1729 **Sárospatak**
Kossuth Lajos-u. 70.

NAY és RÓNA
Gép, fecskendő és szállítóeszközgyár.

Központ:

BUDAPEST, V., KÁLMÁN-UTCA 15.

Taligák, szállító-eszközök bármely építkezés, gazdaság 1727 és iparüzem számára.

Diaphragma-szivattyúk. Fecskendők.
Emelő-szerszámok. Vasuti szerszámok.

Mindenféle műszaki és gazdasági kellékből állandó nagyraktár.

Tessék ajánlatot kérni. Telefon.

Mezőgazdasági Áruhitelbank
Részvény-társaság.

Budapest, V. ker., Báthory-utca 5.

BANKOSZTÁLYA: előnyös feltételek mellett nyújt mezőgazdáknak személyi hiteli kölcsönöket, kezes nélkül.

ÁRUOSZTÁLYA: mindennemű MÚTRÁGYÁK KARTELEN KIVÜL) u.m.:
superphosphát,
thomassalak,
chilialétrom,
kainit, 1650
kalisót,
valamint az összes erőtakarmányok eladásával foglalkozik.

Mindennemű, vízben oldható és szavatolt beltartalmú **mútrágyafélék**, ugymint: csontliszt és ásványi **superfoszfátok**, valamint a tavaszi vetések trágyázására alkalmas különböző: nitrogén és káli tartalmu superfoszfátok és chilialétrom a legjobb minőségben és a legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók a:

Zalathnai Kénkovand-Ipar Részvénytársaságnál

Központi irodája: BUDAPESTEN, V. ker., Nádor-utca 4. szám, a hová a rendelések és mindennemű kérdezősködések intézendők.

(1477)

Bérbeadó birtok,

a besztercenaszódmegyei **Bilak** községben, Beszterce várostól 15 km.-nyire, Szeretfalva vasutállomástól 7 km.-nyire fekvő **bilaki uradalom.**

Bérlet tárgya circa **2052 kat. hold,**
melyből beltelek **68 kat. hold**
szántó föld **898¹/₂ ” ”**
rét **207 ” ”**
legelő **581¹/₂ ” ”**
erdő **271 ” ”**
utak és egyéb improduktív területek **27 ” ”**

A birtok jelenleg kiváló jó conditióban van, mert az utolsó 15 éven át a közös katonai kincstár nagyobb csikótelep céljaira tartván bérletben, igen nagy mennyiségű istálló trágyával rendelkezett. Belsőségben urasági lak s körülötte szép fenyves; gazdasági épületek fölös mennyiségben és igen jó karban.

Bérlet kezdete 1907. szeptember 30.; tartama 12—15 év.

Bérlőtől óvadék megkivántatik.

Bővebb információt nyújt és tárgyalásokat folytat 1906. október hó elsején tul: 1782

Gróf Bissingen Ottóné

birtokainak központi kezelősege.

Megyesfalván, u. p. Marosvásárhely.

U. i. közvetítőkkkel nem tárgyalunk.

Értesítés

a kenyér és zab bérletszerű átadása tárgyában a

Nagydisznód Fogaras Medgyes Székely-Udvarhely	állomásokon elhelyezett katonaság részére az 1907. januárius 1-től december hó 31-ig tartó biztosítási időre. Az ajánlati tárgyalások 1907. október hó	15	Nagy-Szebenben	a cs. és kir. 12. hadtest hadbiztosságánál
Botfalva Szentpéter Hóltóvénny		10	Brassóban	a cs. és kir. katonai élmezési fiókraktárnál
Feketehalom Keresztényfalva Vidombák Rozsnyó		11	Gyulafehérvár	a cs. és kir. katonai élmezési fiókraktárnál
Abrudbánya Szászváros Erzsébetváros		5	Kolozsváron	a cs. és kir. katonai élmezési fiókraktárnál
Marosvásárhely Beszterce	8			

tartatnak meg.

Az ezen tárgyalásokon érvényes feltételek a nagyszebeni, gyulafehérvári, kolozsvári élmezési raktároknál, továbbá a brassói fiók élmezési raktárnál betekintés céljából felfektetett hirdetményekben és feltételi füzetekben foglaltatnak, mely utóbbiak ingyen kaphatók.

Nagyszeben, 1906. augusztus hó 31-én.

1792

A cs. és kir. 12. hadtest hadbiztossága.

Ertesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy a kedvező feltételű kölcsönnyújtása és előzékeny eljárása révén kitűnő hírnevű

„Nagyszebeni földhitelintézet“

részéről, Kolozs és több szomszédos megye területére ingatlan jelzálog kölcsönök

„kizárólagos ügynökségével“

biztattam meg.

Ebbéli működésemben legkedvesebb kötelességem, hogy a bizalomteljesen hozzám forduló feleknek a lehetőségig gyors és költséget kímélő eljárással szolgálatára legyek.

Bármilyen felvilágosítással, útbaigazítással készségesen, díjmentesen szolgálok.

Különös előnye eljárásomnak, hogy minden kölcsönvevő bármily elhanyagolt birtok- és teher viszonyai véglegesen rendeztetnek.

Egyidejűleg óva intem a n. é. közönséget akár helybeli — akár budapesti — vagy vidéki pénzközvetítő csábító hirdetéseknek vagy „szaladó ügynököknek”, — amelyek ilyenemű jelzalogkölcsönt pénzintézetek közvetlen megbízását nem igazolják — fel nem ülni, mert ezek eljárása teljesen megbízhatlan, időt veszít és minden esetben, akár eredményes, akár nem, terhesen költséges.

Teljes tisztelettel

1243

Erdélyi erdő-faanyag és bányaugynökség.
Gombos Benő Kolozsvár, Malom-u. 16. sz.

Ugyanott discret és legmegbízhatóbb módon bér- és magánházak, építési felkek, földbirtokok eladása és vételére a legkedvezőbb feltételekkel, valamint birtokbérletek lebonyolittatnak.

Hydraulikus sajtók

Arany érem
Szeged 1899.

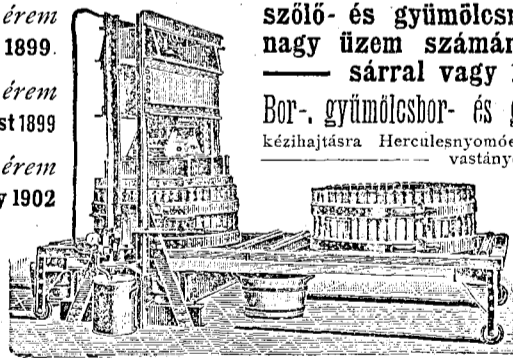
Arany érem
Budapest 1899

Arany érem
Pozsony 1902

Hydrau-

likus

sajtóért



szőlő- és gyümölcsmust sajtolásra a nagy üzem számára 2 kitolható kosárral vagy 1 kosárral.

Bor-, gyümölcsbor- és gyümölcsnedv-sajtókat kézihajtásra Herculesnyomóerő-szerkezettel, fa- vagy vastányérral.

Gyümölcs és szőlő örlőket

bogyózó gépeket

Gyümölcs-aszaló készülékeket gyártanak és szállítanak jótállás mellett, mint különlegességet a legújabb szerkezetben

Mayfarth Ph. és Ta., Bécs, II/1.

= különlegességi gyár gyümölcscélesztési gépekben. =

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve. Megrendelések idejekorán kéretnek 1750

Hirdetések felvételnek

e lap kiadóhivatalában.

ELADÓ HÁZHELYEK!

Kolozsvár legszebb jövőjü, nagyon fejlődő városrészében, — az új színház közelében — az ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET telkén, az Attila-utcában, még néhány jó fekvésű házhely eladó.

Bővebb értesítés: naponta délelőtt 11—1 óráig és délután 4 órától 6 óráig az Erdélyi Gazdasági Egylet titkári irodájában, Kolozsvárt, Petőfi-utca 7. szám alatt, I. emeleten balra.

Csatornázás! Vizvezeték!
Villanyvilágítás!



Telefonszám 394.

Mendel Lázár Fiai söröződe, Torda

Ajánlja: hordókban és palackokban legjobb minőségű 1735

világos korona sörét

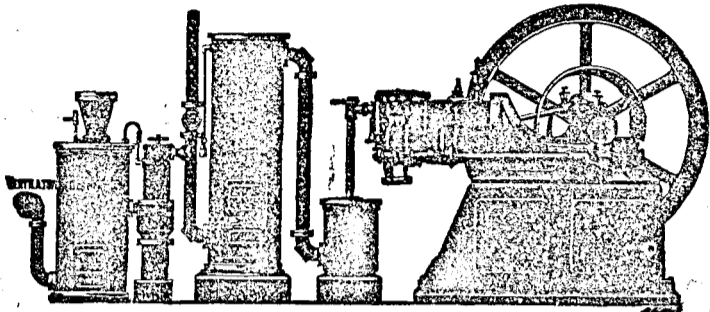
A már 10 év óta fennálló Kolozsmegyei főraktár Kolozsvárt, (Óvár, városi sörház) saját kezelés alatt áll.

Kolozsvárt kapható minden italmérésben, fűszer és csemege üzletben.

Telefonszám 394.



1465.



Eredeti OSERS és BAUER motorok

BUDAPEST, VI., Podmaniczky-utca 18.

Motorgyár és vasöntöde: Bécs.

Benzin- és petroleum-motorok és locomoblok, szivó-gáz-motortelepek 2-3 fill. üzemköltséggel. — Kedvező fizetési feltételek. — Elsőrangú gyártmány. — Költségvetés és árjegyzék ingyen.

Elpusztíthatatlan

minőségű

juta-, len- és kender-

zsákok

legtisztább magyar lenből készült vizhatlan vitorlavázon és juta kazal, gép- és szekértakaró

ponyvák

bármily nagyságban gyári áron 1738

kölcsönzsákok

minden célra

kölcsönponyvák

vasuti kocsik, szekér, behordási, rostaal és repceponyvák és asztagtakaróhoz legmérsékeltőbb kölcsönj ellenében

Kölcsön és vételre

vizmentes esőköpenyvek

Hungária

kétszer sodrott favéges kézi kévekötelek.

130, 140, és 150 centiméter hosszban

Minden anyag töltésére alkalmas egyszerűhasznált zsákok vétele és eladása:

Nagel Adolf

zsák- és ponyva-nagyraktár és kölcsönintézetében.

BUDAPEST,

V., ARANY JÁNOS-utca 10.

Sürgőnycim:

„Nagel, Budapest.”

Vidéki telefon: 35-92 sz.

Fiumei Kávébehozali za Társaság kolozsvári főtelepe Mátyás király-tér 12.

Telefonszám 475.

Óránként friss pörkölés 1786 — Világhírű —

„Soerabaja“ kávékeverék. Valódi „TÖRÖK“ kávé, 1 kg. 3 kor. 80 fill. Zamatja és kitünő íze felülmúlhatatlan.

TEA és RUM különlegességek.

Nőtlen kertészt keresek azonnali belépésre. A virágkertészet mellett, különösen a gyümölcsfa-tenyésztésben kell szakértelemmel bírnia. Fizetés meg egyezés szerint. Oláh nyelv szükséges. — Bizonyítvány-másolatok, melyek vissza nem adatnak, beküldendők.

1784

N. NALÁCZY GÉZA.

Puj — Hunyadvármegye.

GŐZEKÉKET,

= GŐZ-UTIHENGEREKET =

1758

és

GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

a legtokéletesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42-50.

BUDAPEST — KELENFÖLD

a vasútállomással szemben.



Viharálló, rozsdavédő,

legjobb mindennemű vas-szerkezetek mázolására!! Különösen ajánlható:

Hidak, vas- és bádogtetők, vasgerendák, oszlopok, gazometerek, kandelaberek, vasrácsok, vasajtók mázolására.

Minium-alapozás nem szükséges.

Mintamázolattal, prospektussal, szinkartyával szívesen szolgálnak egyedüli gyárossal:

LUTZ EDE és TÁRSA festékgár

BUDAPEST, VII., ÖRNAGY-UTCA 4.

RÖCK ISTVÁN gépgyára

BUDAPEST, I., Budafoki-út.

Gyártmányok:

Álló és fekvő gőzgépek bármily nagyságban. Langen & Wolf rendszerű gázgenerátorok és gázgépek szivó-, világító- és kohó-gázüzem számára. Lokomobilok, szabad. Bánó-féle és más rendszerű gőzkazánok különböző nagyságban és rendszerben. Szivattyúk Worthington és egyéb rendszerek szerint. Hűtőtelepek és jéggyárak. Gépberendezések malmok, téglagyárak, olajgyárak és kékfestő-gyárak részére. Hidraulikus sajtók különböző nagyságban. Borsajtók és szőlőzúzók.

1475